

Ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja Metsähallituksen välinen julkisia hallintotehtäviä koskeva tulossopimus vuodeksi 2021 ja alustavat tulostavoitteet 2022–2025

Sisällys

1 Johdanto	5
2 Tulostavoitteet vuodelle 2021 ja alustavat tavoitteet vuosille 2022–2025.....	7
A Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	8
B Toiminnallinen tuloksellisuus	13
C Voimavarat.....	16
3 Seuranta ja raportointi.....	21
Liite 1: Vuosiliite 2021	22
Liite 2: Kuvaus toimintaympäristön muutoksista sekä niistä tehtävät johtopäätökset.....	30

Palvelulupaus

Hoidamme vastuullisesti Suomen upeinta luontoa ja historiakohteita sekä riista- ja kalakantoja.

Monipuoliset palvelumme ohjaavat ja innostavat ihmisiä luontoon ja erälle, mikä tuottaa terveyttä, tuloja ja työpaikkoja. Haluamme tuoda luontoelämykset ja -kokemukset kaikkien ulottuville niin, että palvelut kohdistetaan kustannustehokkaasti kysynnän mukaan.

1 Johdanto

Metsähallitukselle säädetty julkiset hallintotehtävät hoidetaan erillisessä julkisten hallintotehtävien yksikössä, johon kuuluvat Luontopalvelut ja Eräpalvelut. Metsähallituksen Luontopalvelut vastaa Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoidosta ja käytöstä sekä lajien ja luontotyyppien suojelusta. Luontopalvelut tuottaa luonnon virkistyskäyttöön liittyviä luonto- ja retkeilypalveluita valtion mailla sekä vaalii kulttuuriomaisuutta. Eräpalvelut tarjoaa metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia, hoitaa riista- ja kalaelinympäristöjä ja vastaa erävalvonnasta kaikilla valtion alueilla. Luontopalveluilla on myös metsäpuiden siementen hankintaan ja varastointiin liittyviä tehtäviä. Julkiset hallintotehtävät tukee toiminnallaan saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytyksiä.

Metsähallitus toteuttaa osaltaan pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategisia tavoitteita saavuttaen Suomen hiilineutraalius vuonna 2035, vahvistaa hiilinieluja ja -varastoja sekä pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja saavuttaa YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteet. Lisäksi koko Metsähallituksen toiminnassa yhteensovitetaan paremmin kestävän metsätalouden, puun

saatavuuden, luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön ja ilmastopolitiikan tavoitteet sekä maankäytön eri muodot. Heikentyneiden elinympäristöjen tilaa parannetaan huomattavilla lisäresursseilla, luonto- ja virkistyskohteiden kävijäpalveluita parannetaan, korjausvelkaa vähennetään suunnitelmallisesti ja luontomatkailun harjoittamisen edellytyksiä parannetaan.

Ympäristöministeriön ohjaus perustuu erityisesti YK:n biodiversiteettisopimuksen perusteella laadittuun luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiaan ja toimintaohjelmaan, niiden käynnissä olevaan globaaliin ja kansalliseen päivitykseen sekä EU:n biodiversiteettistrategiaan vuoteen 2030. Maa- ja metsätalousministeriön osalta ohjaus perustuu erityisesti Kansalliseen metsästrategiaan 2025, kalataloushallinnon strategiaan ja julkisen riistakonsernin strategiaan.

Lisäksi Metsähallitus toteuttaa toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen (Agenda 2030) tavoitteita sekä toimii Metsähallitusta koskevien omistajapoliittisten linjausten ja Metsähallituksen strategian mukaisesti.

A. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

(yhteiskunta, asiakas, kansalainen, luonto)

- A.1** Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee ajantasaisen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä.
- A.2** Natura 2000- ja luonnonsuojelualue-verkoston luontoarvojen tila paranee.
- A.3** Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy.
- A.4** Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista.
- A.5** Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle.
- A.6** Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

B. Toiminnallinen tuloksellisuus

(palvelut, yhteistyö, digitalisaatio)

- B.1** Palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja vuorovaikutteisia.
- B.2** Yhteistyö sidosryhmien ja kumppanien kanssa on tärkeä osa toimintaa.
- B.3** Työn tuottavuus ja asiakaspalvelu paranevat laadukkailla ja käyttäjäystävällisillä digiratkaisuilla.

C. Voimavarat

(henkilöstö, johtaminen, talous, tuottavuus)

- C.1** Henkilöstö on hyvinvoiva ja osaava.
- C.2** Rahoitusnäkymä ja asetettu tavoite ohjaavat ennakoivasti toiminnan mitoitusta.
- C.3** Toiminnan tuottavuus ja vaikuttavuus paranee.

2 Tulostavoitteet vuodelle 2021 ja alustavat tavoitteet vuosille 2022–2025

Tulostavoitekartta

Tulossopimuksen pohjana olevan tulostavoitekartan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet on johdettu ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön strategioista ja ohjauksessa, ja ne ovat samat kuin vuoden 2021 valtion talousarviossa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville asetetut toiminnan vaikuttavuustavoitteet. Tulostavoitekartta sisältää tavoitteet myös toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen osalta.

A Yhteis- kunnallinen vaikuttavuus

Valtion vuoden 2021 talousarvion keskeisiä yhteiskunnallisia vaikuttavuutta koskevia tavoitteita (A.1 jne.) tarkennetaan talousarviossa toiminnallisilla (•) ja määrällisillä tavoitteilla (mittarit). Yhteiskunnalliset tavoitteet ovat myös alustavia tavoitteita vuosille 2022–2025. Edellä mainittujen tavoitteiden toimeenpanoa tukevat vuodelle 2021 asetetut toimenpiteet on kuvattu liitteessä 1. HO-merkinnällä varustetut toimenpiteet toteuttavat osaltaan pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita.

A.1 Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee ajantasaisen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä

- Tehostaa toimia lajien ja luontotyyppien uhanalaistumiskehityksen pysäyttämiseksi ja toteuttaa erityisesti Helmi-elinympäristö-ohjelman tavoitteita lisäämällä merkittävästi luonnonhoito- ja ennallistamistoimia sekä luontoinventointeja. HO
- Osallistuu merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman ja toimenpideohjelman toimeenpanoon sekä parantaa sisävesien monimuotoisuuden suojelua. HO

A.1 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Helmi-ohjelmaan sisältyvä soiden ennallistaminen ja perinnebiotooppien kunnostus, osuus hallituskauden tavoitteesta (yhteensä 14 000 ha), %	*	15	45	85	100	-	-
Elinympäristöjen tilan parantaminen, ennallistamisen ja hoidon (pl. perinnebiotooppien jatkuva hoito) pinta-ala, ha	1 000	4 500	7 000	7 000	3 000	1 000	1 000

*Uusi mittari, joka ei ole ollut vielä käytössä vuonna 2019.

A.2 Natura 2000- ja luonnon-suojelualueverkoston luontoarvojen tila paranee

- Edistää luonnonsuojelualueiden säädösvalmistelua, kiinteistönmuodostusta ja rajojen merkintää. HO
- Laatii NATA-arviointia ja hoito- ja käyttösuunnitelmia (HKS) ja hoitaa muita suojelualueiden haltijaviranomaisen tehtäviä sekä varmistaa näiden edellyttämän riittävän ja ajantasaisen tietopohjan.

A.2 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Natura-alueiden (yhteensä 1 121 kpl) tila-arviointien (NATA) päivitykset, kpl	*	150	25	**	**	**	**
Suotuisassa tilassa olevien luontoarvojen osuus, %	*	*	***	***	***	***	***

*Uusi mittari, joka ei ole ollut vielä käytössä kyseisenä vuonna.

**Tavoitteet asetetaan vuosille 2022–2025 vuonna 2021 tehtävässä NATA-suunnitelmassa.

***Tavoitteet asetetaan vuosille 2021–2025 vuonna 2021, kun kaikille Natura-alueille on tehty kriteerit täyttävä arviointi ja kun vuosien 2022–2025 päivitystavoitteet on asetettu.

A.3 Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy

- Priorisoi edelleen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden ylläpitoa ja hoitoa suojelu- ja käyttöarvojen mukaan.

A.3 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Hyvässä ja keskinkertaisessa kunnossa olevat kulttuurihistorialliset arvokohteet, %	*	78	80	80	80	80	80
Kulttuurihistoriallisten arvokohteiden kuntotiedon ajantasaisuus, %	*	85	90	90	95	98	98

*Uusi mittari, joka ei ole ollut vielä käytössä vuonna 2019.

A.4 Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista

- Kehittää erävalvonnan toimintaedellytyksiä ja viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä lisää erävalvonnan vaikuttavuutta. HO
- Suunnittelee metsästyksen ja kalastuksen kestävästi sekä edistää riista- ja kalaelinympäristöjen ja lajien hoitoa. HO
- Kehittää sosiaalisen kestävyys- ja konfliktin- hallinnan työkaluja eräasioiden hoidossa.

A.4 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Metsästyksen ja kalastuksen valvonnassa suoritettut tarkastukset, joissa ei todettu rikettä, %	*	77,5	79,5	80,5	81,2	81,5	82
Metsästyksen ja -kalastuksen saalis-palautteiden osuus lupien määrästä, %	*	18	19	20	22	25	30

*Uusi mittari, joka ei ole ollut vielä käytössä vuonna 2019.

A.5 Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle

- Tarjoaa metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia kansalaisille tasapuolisesti ja kehittää erämatkailua valtion alueilla. HO
- Huolehtii sujuvasta asiakaspalvelusta ja seuraa sekä varmistaa että asiakastyytyväisyys säilyy hyvänä. HO
- Edistää eräkäynnin jatkuvuutta. HO

A.5 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Metsästäjien ja kalastajien asiakastyytyväisyys, asteikko 1–5	*	3,80	3,84	3,87	3,89	3,92	3,95
Valtion kalastonhoitomaksu, kalenteri-vuosimaksun maksajien, lkm	180 486	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000

*Uusi mittari, joka ei ole ollut vielä käytössä vuonna 2019.

A.6 Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä

- Ylläpitää ja kehittää laadukkaita ja vastuullisesti tuotettuja luonnon virkistys- ja matkailukäytön palveluita huolehtimalla samalla luonnonsuojelualueiden ekologisesta kestävydestä. HO
- Vähentää retkeily- ja opastuspalvelujen korjausvelkaa. HO
- Viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja luonnon kestävästä käytöstä edistämällä kansalaisten ympäristötietoisuutta ja luonnon virkistyskäytön hyvinvointivaikutuksia. HO

A.6 Mittari	Toteuma 2019	Ennuste 2020	Alustava arvio 2021*	Alustava arvio 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024	Alustava arvio 2025
Kokonaiskäyntimäärät: Kansallispuistot ja muut yleisökohteet, kpl	8 180 000	9 000 000	9 000 000	9 050 000	9 100 000	9 150 000	9 200 000
Kävijöiden rahankäytön aikaansaama paikallistalousvaikutus, milj. €	322	322	322	324	330	336	342

*Koronaepidemian seurauksena käyntimäärissä on tapahtunut selkeää kasvua. Samalla on huomioitava iso muutos kävijärakenteessa ja käyntien alueellisessa jakautumisessa. Kansainvälisten asiakkaiden käynnit ovat vähentyneet voimakkaasti ja toisaalta kotimainen lähivirkistys ja luontomatkailu on vahvistunut. Kansainvälisten asiakkaiden käyntien vähenemisen seurauksena paikallistalousvaikutusten ei kuitenkaan arvioida kasvavan vuonna 2021.

B Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnan tuloksellisuutta koskevat keskeiset tavoitteet (B1 jne.), keskeiset toimenpiteet (•) ja mittarit.

B.1 Palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja vuorovaikutteisia

- Seuraa kysynnän ja asiakaskokemuksen muutoksia ja hyödyntää niitä palvelujen asiakaslähtöisessä kehittämisessä.
- Toteuttaa Eräluvut-palvelun kokonaisuudistuksen.

B.1 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Luontokeskusten ja maastopalvelujen asiakastyytyväisyys, asteikko 1–5	4,38	4,42	4,43	4,4	4,4	4,4	4,4

HUOMIO: Metsästäjien ja kalastajien asiakastyytyväisyys on kohdassa A.5.

B.2 Yhteistyö sidosryhmien ja kumppanien kanssa on tärkeä osa toimintaa

- Kehittää toimintaa verkostoitumalla vaikuttavimpien kansallisten ja kansainvälisten organisaatioiden ja osaajien kanssa.
- Toimii arvostettuna organisaationa ja näkyvänä edelläkävijänä Luontopalvelujen tavoitteita tukevissa projekteissa.

B.2 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Kansallisten kumppanien tyytyväisyys yhteistyöhön Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen kanssa, erittäin tyytyväisten ja melko tyytyväisten osuus, %	69	*	70	71	72	73	74

*Uusi mittari tulossopimuksessa, joten tavoitetta vuodelle 2020 ei ole asetettu.

B.3 Työn tuottavuus, tiedolla johtaminen ja asiakaspalvelu paranevat laadukkailla ja käyttäjäystävällisillä digiratkaisuilla

- Vastaa luonnonsuojelualueiden, luontotyyppien ja lajiston tietojärjestelmien kehittämisestä ja tietosisältöjen laadun parantamisesta.
- Ennakoi tarpeet tulevaisuuden digiratkaisuille ja kehittää niitä suunnitelmallisesti.

B.3 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Luontotyyppi- ja lajitiedon laatu, osuus tiedosta ajantasaista, %	*	62	65	80	82	84	86

*Uusi mittari, joka ei ole ollut vielä käytössä vuonna 2019.

C Voimavarat

Voimavaroja koskevat keskeiset tavoitteet (C.1 jne.), keskeiset toimenpiteet (•) ja mittarit.

C.1 Henkilöstö on hyvinvoiva ja osaava

- Kehittää johtamiskulttuuria sekä toteuttaa henkilöstön osaamisen kehittämisohjelmaa henkilöstösuunnitelman rinnalla.
- Huolehtii henkilöstön hyvinvoinnista, kerää ja analysoi palautetta ja parantaa toimintaa sen perusteella.

C.1 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Esimiestyöskentely (asteikko 1–5)	4,1	*	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3
Metsähallitus työnantajana (asteikko 1–5)	3,9	*	4,0	4,1	4,1	4,2	4,2
Työn merkityksellisyys (asteikko 1–5)	4,1	*	4,1	4,2	4,3	4,3	4,4

*Uusi mittari tulossopimuksessa, joten tavoitetta vuodelle 2020 ei ole asetettu.

C.1 Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025
Henkilötyövuosien kehitys, Luontopalvelut, htv*	441	480	510	510	490	480	480
Henkilötyövuosien kehitys, Eräpalvelut, htv*	69	70	74	62	62	60	60
Yhteensä, htv*	510	550	584	572	552	540	540

*Poissaoloja ei ole poistettu.

C.2 Rahoitusnäkymä ja asetetut tulostavoitteet ohjaavat ennakoivasti toiminnan mitoitusta

- Hyödyntää EU-rahoitusta aktiivisesti, keskittyen vaikuttaviin EU-projekteihin.
- Jatkaa avointa vuorovaikutusta eduskunnan ja ohjaavien ministeriöiden kanssa perusrahoituksen ja toiminnan mitoituksesta ja turvaamisesta.

Rahoitusrakenne

Budjettirahoitus on myönnetty käytettäväksi Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien menojen kattamiseen. Vuoden 2021 budjettirahoitus ja maksuaikataulu on eritelty liitteessä 1. Määrärahoja saa käyttää myös EU ja muilla tuilla toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää myös aktiivista ulkopuolisen rahoituksen hankintaa. Valtion talousarviosta myönnettävän rahoituksen lisäksi julkisiin hallintotehtäviin käytetään julkisten hallintotehtävien yksikölle kertyvät tulot, kiinteistöjen myyntituotot, hankerahoituksella saadut tulot sekä muut saadut avustukset ja lahjoitukset.

Rahoitus valtion talousarviosta (momentti), 1000 euroa	Toteuma 2019	Ennuste 2020	Alustava arvio 2021	Alustava arvio 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024	Alustava arvio
Maa- ja metsätalousministeriön momentti 30.64.50*		8 229	8 265	8 027	7 027	7 027	7 027
Ympäristöministeriön momentti 35.10.52*	33 518	56 465	67 942	40 631	40 631	40 631	40 631
Ympäristöministeriön momentti 35.10.63*	355	300	-	-	-	-	-
Muu rahoitus valtion talousarviosta perustuen erillispäätöksiin*	3 933	2 070	2 483	2 000	2 000	2 000	2 000
Yhteensä	45 547	67 064	78 690	50 658	49 658	49 658	49 658

*Vuosiin 2019–2020 sisältyy edelliseltä vuodelta siirtyvät erät.

Muu rahoitus, 1000 euroa	Toteuma 2019	Ennuste 2020	Alustava arvio 2021	Alustava arvio 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024	Alustava arvio 2025
Tulorahoitus, maa- ja metsätalousministeriön toimiala	6 402	5 649	6 513	6 350	6 350	6 350	6 350
Tulorahoitus, ympäristöministeriön toimiala	6 725	5 845	6 026	4 900	4 900	4 900	4 900
Tulorahoitus yhteensä	13 127	11 494	12 539	11 250	11 250	11 250	11 250
LIFE - rahoitus*	2 201	2 417	2 987	2 600	3 000	3 300	3 500
Muu Euroopan unionin rahoitus*	3 338	3 576	3 256	2 700	2 900	2 700	2 700
Muu rahoitus*	1 000	2 569	2 501	900	1 000	1 000	1 000
Yhteensä	19 666	20 056	21 283	17 450	18 150	18 250	18 450

*Sisältää edelliseltä vuodelta siirtyvät erät.

Rahoitus yhteensä	Toteuma 2019	Ennuste 2020	Alustava arvio 2021	Alustava arvio 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024	Alustava arvio 2025
Yhteensä	65 213	87 120	99 973	68 108	67 808	67 908	68 108

C.3 Toiminnan tuottavuus ja vaikuttavuus paranee

- Kehittää toimintatapoja ja toiminnan kustannusvaikuttavuuden mittaamista.
- Kehittää ennakointi- ja innovaatiotoimintaa.
- Kehittää valuma-alueetasolla vesiensuojelutoimien ja elinympäristöjen hoidon yhteissuunnittelua.

Tuottavuutta arvioidaan Tilastokeskuksen kehittämää kokonaistuottavuuden panos - tuotos -menetelmää soveltaen, jossa toimintavuoden tuottavuutta verrataan edellisen vuoden tuottavuuteen.

C.3 Mittari	Toteuma 2018–2019	Alustava arvio 2019–2020	Alustava arvio 2020–2021	Alustava arvio 2021–2022	Alustava arvio 2022–2023	Alustava arvio 2023–2024	Alustava arvio 2024–2025
Kokonais- tuottavuusindeksi, deflatoimaton	77,91	100	100	100	100	100	100

3 Seuranta ja raportointi

Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan osana Metsähallituksen ja ohjaavien ministeriöiden välistä tulosohejausta.

Metsähallitus toimittaa ympäristöministeriölle ja maa- ja metsätalousministeriölle väliraportin tavoitteiden saavuttamisesta ja taloudesta 31.8.2021 tilanteen mukaisesti syyskuun loppuun mennessä. Metsähallitus laatii vuosittain tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mittarien toteuman arvioinnissa käytetään valtion tulostietojärjestelmän arvosana-asteikkoa: 1 = Tavoitteesta on luovuttu, 2 = Tavoite ei ole toteutunut, 3 = Tavoite on toteutunut osittain, 4 = Tavoite on saavutettu, 5 = Tavoite on ylitetty.

Tulossopimuksen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit tarkistetaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

Liite 1: Vuosiliite 2021

Valtion vuoden 2021 talousarvion keskeiset yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat tavoitteet (A.1 jne.), selvitysosan keskeiset tulostavoitteet eli toimenpiteet (•) sekä näiden toimenpiteiden toimeenpanoa tukevat keskeisimmät vuositoinenpiteet (o). HO-merkinnällä varustetut keskeiset toimenpiteet toteuttavat osaltaan pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita.

A Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

A.1 Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee ajantasaisen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä

- Tehostaa toimia lajien ja luontotyyppien uhanalaistumiskehityksen pysäyttämiseksi ja toteuttaa erityisesti Helmi-elinympäristöohjelman tavoitteita lisäämällä merkittävästi luonnonhoito- ja ennallistamistoimia sekä luontoinventointeja. **HO**
 - Toteuttaa suojelualueiden luontotyyppi-inventointeja noin 60 000 hehtaarilla, saattaa loppuun Saaristomeren kansallispuiston merialueiden inventoinnin sekä jatkaa muiden mereisten kansallispuistojen inventointeja, perinnemaisemainventointeja ja Ylä-Lapin luontotiedon päivityshanketta.
 - Toteuttaa ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia yhteensä 7 000 hehtaarilla, josta osana HELMI-toimintaohjelmaa ennallistaa 3 600 ha soita, kunnostaa 600 ha perinnebiotooppeja, toteuttaa luontotyyppien tilaa parantavia toimia arvokkailla metsäisillä, rannikko-, meri- ja sisävesiluontotyypeillä noin 600 hehtaarilla sekä yli 30 lintukosteikolla.
 - Lisää luonnonhoidon vaikuttavuutta yhteistyössä Metsähallituksen muiden vastuualueiden ja ELY-keskusten kanssa.
 - Osallistuu kiireellisesti suojeltavien lajien ELY-keskuskohtaisiin priorisointineuvotteluihin ja kohdentaa lajisuojelun toimia ensisijaisesti äärimmäisen uhanalaisten, erittäin uhanalaisten ja muiden kiireellisesti suojeltavien lajien tiedon päivittämiseen sekä niiden elinympäristöjen hoitotoimiin.
 - Kohdentaa tiedonkeruuta uhanalaisimpiin lajeihin sekä niihin direktiivilajeihin ja -luontotyypeihin, joiden tiedot ovat puutteellisia tai vanhoja.
 - Ottaa vastuulleen ja käynnistää koko ympäristöhallinnon uhanalaisen lajitiedon ylläpidon LajiGIS-paikkatietojärjestelmässä sekä ottaa käyttöön LajiGIS-maastotiedonkeruusovelluksen.
- Osallistuu merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman ja toimenpideohjelman toimeenpanoon sekä parantaa sisävesien monimuotoisuuden suojelua. **HO**
 - Osallistuu VELMUn Meriluonto 2021 -kampanjan suunnitteluun ja toteuttamiseen.
 - Lisää sisävesien inventointeja ja kunnostusta.

A.2 Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston luontoarvojen tila paranee

- Edistää luonnonsuojelualueiden säädösvalmistelua, kiinteistönmuodostusta ja rajojen merkintää. HO
 - Edistää säädösvalmistelua yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Oulun seudun ja Pohjois-Lapin hankkeet saatetaan päätökseen.
 - Edistää kiinteistönmuodostamista etenkin Uudellamaalla, Pohjois-Karjalassa, Oulun seudulla ja Lapissa, jossa työkohteena muun muassa Kevon luonnonpuisto, sekä jatkaa luonnonsuojelualueiden rajojen merkintää.
- Laatii Natura-alueiden tila-arviointeja (NATA) ja hoito- ja käyttösuunnitelmia (HKS) ja hoitaa muita suojelualueiden haltijaviranomaisen tehtäviä sekä varmistaa inventoinnin ja seurannoin näiden edellyttämän riittävän ja ajantasaisen tietopohjan
 - Osallistuu Natura IX -verkostopäivityksen valmisteluun.
 - Päivittää Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet.
 - Tekee NATA-päivityksen 25 kiireellisimmälle Natura-alueelle ja saattaa loppuun NATA-päivitysten kiireellisyyden arvioinnin kaikilla arviointivastuullaan olevilla Natura-alueilla.
 - Edistää HKS-suunnitelmien laatimista kiireellisimmillä kohteilla mm. Saaristomeren, Perämeren ja Rokuan kansallispuistoissa.
 - Edistää järjestyssääntöjen laatimista kiireellisimmillä kohteilla mm. Kevon ja Mallan luonnonpuistoissa.

A.3 Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy

- Priorisoi edelleen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden ylläpitoa ja hoitoa suojele- ja käyttöarvojen mukaan.
 - Toteuttaa kiireellisimmät korjaukset Kajaanin rauniolinnassa, Kärnäkosken linnoituksessa, Vallisaaressa, Katanpäässä, Örössä, Seilissä, Svartholmassa, Pisamalahdella sekä Inarin kolttakentillä sekä vähentää kulttuuriperinnön korjausvelkaa suojelualueiden arvokohteilla.
 - Ottaa käyttöön PAVE-maastotiedonkeruusovelluksen kulttuuriperintötiedon ylläpidossa.
 - Käynnistää päivitetyn valtion kiinteistöstrategian toimeenpanon ja osallistuu siihen liittyvään Valtiovarainministeriön jatkohankkeeseen.

A.4 Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista

- Kehittää erävalvonnan toimintaedellytyksiä ja viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä lisää erävalvonnan vaikuttavuutta. **HO**
 - Edistää alueellisten viranomaisyhteistyöverkostojen toiminnan käynnistämistä ja kehittämistä sekä osallistuu aktiivisesti erävalvonnan yhteistyöryhmän toimintaan.
 - Parantaa ja selkeyttää erätarkastajan toimivaltuuksia osallistumalla aktiivisesti valvontaa koskevan lainsäädännön uudistamiseen.
- Suunnittelee metsästyksen ja kalastuksen kestävästi sekä edistää riista- ja kalaelinympäristöjen ja lajien hoitoa. **HO**
 - Varmistaa riista – ja kalaelinympäristökunnostusten kustannustehokkuutta, vaikuttavuutta ja asiantuntijuutta sekä luo sisäiset yhteistyömallit elinympäristöjen huomioimisessa ja kunnostamisessa.
 - Parantaa suunnittelussa käytettävän saalis palauteaineiston tarkkuutta, laatua ja luotettavuutta sekä kehittää toimintatapoja riittävän saalis palautteen saamiseksi.
 - Osallistuu kalatalousalueiden toimintaan ja kalatalousalueiden KHS:ien laadintaan.
 - Edistää kalastusmahdollisuuksien kestävä ja tasapuolista tarjontaa kaupallisille kalastajille ja kalastusoppaille valtion vesillä, kalatalousalueissa ja osakaskunnissa.
 - Eräpalvelut laatii vastuualueelleen talouden tasapainottamiseen tähtäävän kehittämissuunnitelman, joka pitkäjänteisesti ottaa huomioon odotettavissa olevat toimintaympäristön muutokset, niiden vaikutukset tulo- ja menorakenteeseen sekä täsmentää lakisäätöiden tehtävien sisältöä.
- Kehittää sosiaalisen kestävyys ja konfliktinhallinnan työkaluja eräasioiden hoidossa.
 - Kehittää erätalouden kokonaiskäytön ja hyötyjen seurantaa valtion mailla ja vesillä.

A.5 Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle

- Tarjoaa metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia kansalaisille tasapuolisesti ja kehittää erämatkailua valtion alueilla. HO
 - Kehittää erämatkailuyrittäjien toimintaedellytyksiä yhteistyössä MMM:n ja paikallisten erämatkailuyrittäjien kanssa.
- Huolehtii sujuvasta asiakaspalvelusta ja seuraa sekä varmistaa että asiakastyytyväisyys säilyy hyvänä. HO
 - Yksinkertaistaa ja selkeyttää hirvenmetsästyksen lupahakumenettelyä yhdessä Suomen riistakeskuksen kanssa.
 - Turvaa asiakaspalvelun tavoitettavuuden monipuolisten kanavien kautta sekä kehittää asiakastyytyvyyden seurantaa.
- Edistää eränkäynnin jatkuvuutta. HO
 - Koordinoi ja osallistuu eräkummitoimintaan resurssien puitteissa.

A.6 Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä

- Ylläpitää ja kehittää laadukkaita ja vastuullisesti tuotettuja luonnon virkistys- ja matkailukäytön palveluita huolehtimalla samalla luonnonsuojelualueiden ekologisesta kestävydestä. HO
 - Panostetaan matkailun kestävyteen yhteistyössä matkailusektorin kanssa. Otetaan käyttöön uudet sopimusmallit sekä sopimus- ja käyttökorvauskäytänteet.
 - Jatketaan asiakastiedon keruun, analysoinnin ja raportoinnin menetelmien ja sitä tukevan ASTA-tietojärjestelmän uudistamista ja varmistetaan siten virkistys- ja matkailukäytön kestävyden ja vaikuttavuuden seuranta.
 - Parannetaan matkailun ja virkistyskäytön kestävyden seurannan kattavuutta ottamalla viisi uutta kohdetta (Merenkurkku, Sipoonkorpi, Kurjenrahka, Seitsemäniemi, Torronsuo) seurannan piiriin.
 - Parannetaan mahdollisuuksien mukaan joukkoliikennettä kansallispuistoihin ja muihin vilkkaasti käytettyihin kohteisiin mm. pilottihankkein yhteistyössä kuntien ja toimijoiden kanssa.
- Vähentää retkeily- ja opastuspalvelujen korjausvelkaa. HO
 - Vähennetään kolmannes palveluvarustuksen ja reittien jäljellä olevasta korjausvelasta.
 - Kehitetään palveluvarustusta erityisesti ekologista kestävyttä ja asiakasturvallisuutta parantavin investoinnein.
 - Tuotetaan palvelurakenteiden paikkatietojärjestelmän tietosisältöön pohjautuva ajantasainen seurantatieto kohteiden kunnosta.
 - Parannetaan kunnostustavien toimenpitein maastoliikenneväylästä käytettävyyttä ja asiakasturvallisuutta.
 - Uudistetaan kiinteistöjen energiaratkaisuja.
 - Investointien toteutusta tehostetaan organisoimalla hankinnan ja rakennuttamisen toimintoja uudelleen ja lisäämällä niiden resursseja.
- Viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja luonnon kestävästä käytöstä edistään kansalaisten ympäristötietoisuutta ja luonnon virkistyskäytön hyvinvointivaikutuksia. HO
 - Viestitään luonnossa virkistäytymisen kestävydestä ja vastuullisuudesta.
 - Viestitään aktiivisesti ja monipuolisesti HELMI-ohjelman ja LIFE-hankkeiden töistä, niiden onnistumisesta ja vaikuttavuudesta.
 - Viestitään aktiivisesti investointien kohdentamisesta ja palvelujen priorisoinnista.
 - Viestitään matkailuyrittäjille ja matkailun sidosryhmille yhteistyön muodoista, pelisäännöistä ja mahdollisuuksista.
 - Käynnistetään ympäristö- ja luontokasvatuksen toteutusohjelma.
 - Otetaan käyttöön asiakasviestinnän uusia digitaalisia menetelmiä.

Kansainvälistä toimintaa koskevat tavoitteet koskien ympäristöministeriön erillisrahoitusta

- Vastaa Suomen ja Viron luonnonsuojeluyhteistyön järjestämisestä vuonna 1991 ympäristöministeriöiden välillä allekirjoitetun yhteistyösopimuksen puitteissa.
- Vastaa Luontopalvelujen ja Latvian luonnonsuojeluviraston välillä 2010 sovitun yhteistyösopimuksen toteuttamisesta.
- Osallistuu Ramsarin kosteikkosopimuksen kansalliseen toimeenpanoon ja kansainväliseen yhteistyöhön.
- Osallistuu Natura 2000 biogeografiseen prosessiin.
- Osallistuu Kiinan kanssa tehtävään kansallispuistoyhteistyöhön.

Metsähallituksen yhteistä toimintaa koskevat tavoitteet

- Osallistuu Metsähallituksen strategian toteutukseen.
- Osallistuu Metsähallituksen ilmasto-ohjelman toteutukseen.
- Osallistuu valtion retkeilyalueiden toiminnan kehittämiseen.
- Osallistuu kansallispuisto- ja luonnonsuojelualueverkoston laajentamishankkeisiin asiantuntijana.
- Osallistuu Metsähallituksen yhteiseen nuorisoviestintään ja eräkummitoimintaan.
- Osallistuu HELMI-ohjelman toteutukseen yhteistyössä Metsätalous Oy:n kanssa.

Rahoitus vuonna 2021

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö maksavat Metsähallitukselle tämän sopimuksen mukaisista tehtävistä seuraavasti. Mikäli valtion lisätalousarvioissa osoitetaan alla oleviin määrärahoihin liittyviä palkkaperusteisia tai niihin verrattavia muita vastaavia lisäyksiä, voidaan ne osoittaa Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien käyttöön ilman erillistä sopimusta.

Maksuerät YM, €	Eräpäivä	mom 35.10.52	mom 35.10.22	mom 35.01.01
I erä	31.1.2021	5 500 000	780 000	30 000
II erä	28.2.2021	5 500 000	-	-
III erä	31.3.2021	5 500 000	-	-
IV erä	30.4.2021	5 500 000	-	-
V erä	31.5.2021	5 500 000	-	-
VI erä	30.6.2021	5 500 000	-	-
VII erä	31.7.2021	5 500 000	-	-
VIII erä	31.8.2021	5 500 000	-	-
IX erä	30.9.2021	5 500 000	-	-
X erä	31.10.2021	5 500 000	-	-
XI erä	30.11.2021	5 000 000	-	-
XII erä	15.12.2021	7 942 000	-	-
Yhteensä TA 2021	-	67 942 000	780 000	30 000

Maksuerät MMM, €	Eräpäivä	mom 30.64.50
I erä	28.2.2021	1 500 000
II erä	30.4.2021	1 500 000
III erä	30.6.2021	1 500 000
IV erä	30.9.2021	1 500 000
V erä	30.11.2021	1 165 000
Laskutetaan yhteensä	-	7 165 000
Pohjois-Suomen siemenhuolto	-	1 100 000
Yhteensä TA 2021	-	8 265 000

*Momentille on myönnetty 8 115 000 euroa, josta Pohjois-Suomen siemenkeräykseen on varattu 1 100 000 euroa, mikä laskutetaan erikseen ministeriön kanssa sovittaessa.

Liite 2: Kuvaus toiminta- ympäristön muutoksista sekä niistä tehtävät johtopäätökset

Biodiversiteetin köyhtyminen ja ilmastomuutos

Luontotyyppien ja lajien uhanalaisuusarviointien mukaan lähes puolet luontotyypeistä ja 12 prosenttia lajeista on uhanalaisia. Tästä syystä uhanalaistumiskehityksen pysäyttämiseksi valtion alueilla sekä yksityisillä suojelualueilla tehtävien ennallistamis- ja luonnonhoitotöiden volyymia kasvatetaan merkittävästi.

Hiilivarastojen kasvattaminen on ilmaston muutoksen hillinnän kannalta avainasemassa. Koska turve on suurin ja tehokkain maalla oleva hiilivarasto, sitä kasvatetaan valtion mailla ennallistamalla soita tuhansia hehtaareja. Vieraslajien torjuntaa tehostetaan, koska ilmastomuutoksen seurauksena haitallisten vieraslajien määrä on lisääntynyt. Myös virtavesien kunnostukseen ja vaelluskalojen elinkierron turvaamiseen panostetaan aiempaa enemmän.

Valtion budjettirahoituksen merkittävä kasvu ja EU:n Life-projektien rahoitus antavat biodiversiteetin köyhtymisen estämisen ja ilmastomuutoksen hillinnän osalta lähivuosina hyvät puitteet. Ennallistamisen ja luonnonhoidon volyymien kasvaessa on erityisen tärkeää, että toimenpiteet kohdennetaan edelleen priorisoidusti toimien kustannusvaikuttavuuden varmistamiseksi. Luontotiedon ylläpito sekä sen laatu ja ajantasaisuus ovat myös tärkeitä toiminnan kohdentamisen ja vaikuttavuuden seurannan kannalta.

Luonnon kestävän käytön korostuminen ja vapaa-ajan käytön muutos

Valtion alueiden luonnon virkistyskäyttö on lisääntynyt viime vuosina voimakkaasti, mikä on samassa suhteessa lisännyt kysyntää opastukselle, viestinnälle sekä metsästys- ja kalastuslupien myynnille. Koronan aiheuttaman poikkeustilan on havaittu lisäävän kotimaan matkailua entisestään, ja luonto vetää nyt puoleensa myös ihmisiä, joilla ei ole aiempaa kokemusta ja tietämystä, kuinka luonnossa tulee toimia. Luonnossa liikkuvien määrän kasvu aiheuttaa normaalia enemmän lieveilmiöitä, kuten suojelualueilla ilmeneviä luvattomia nuotiopaikkoja, luvattonta leiriytymistä, autiotupien ja muun infran sekä luonnon vahingoittamista.

Kestävyys ja vastuullisuus ovat luonto - ja erämatkailun kasvun ja kehittämisen keskeisimmät lähtökohdat. Tästä syystä on parannettava matkailun ja virkistyskäytön kestävyiden seurantaa sekä vähennettävä retkeily- ja opastus-

palvelujen korjausvelkaa. Merkittävästi kasvanut budjettirahoitus antaa näihin erinomaiset puitteet. Lisääntyvä luonnon käyttö ja kulutus edellyttää myös valvonnan lisäämistä, kasvavaa valvontaviranomaisyhteistyötä ja sen resurssoinnin kasvattamista tarvittavalle tasolle. Kalastuksen lakisääteisten tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttää Metsähallituksen kalastustoimen kokonaistarkastelua ja resurssointia.

Kestävyys ja vastuullisuus korostuvat asiakaspalvelussa, tuotteistuksessa, viestinnässä ja markkinoinnissa, matkailun ohjauksessa ja yhteistyössä sekä vilkkaassa käytössä olevien käyntikohteiden käytännön hoidossa. On tärkeää, että hoidossa olevista kohteista ja niiden palveluista markkinoinnissa muodostettava kuva vastaa todellisuutta, ja että nämä kohteet pystytään pitämään sellaisessa kunnossa, että liikkuminen on turvallista. Myös erämatkailun kehittämiseen kohdistuu kasvavia odotuksia. Metsästys- ja kalastusmatkailun kehittäminen on kuitenkin haastavaa, koska lainsäädäntö ja erityisoikeudet tuovat siihen omat erityispiirteensä. Eräpalvelujen yhteistyötarpeet alan toimijoiden kanssa kasvavat ja on yhdessä etsittävä kestäviä ratkaisuja erämatkailun kehittämiseksi valtion mailla.

Työelämän ja digitalisaation murros

Nopea toimintaympäristöjen kehittyminen tuo paineen reaaliaikaiselle päätöksenteolle, toiminnan ohjaamiselle älykkäiden prosessien ja tiedolla johtamisen lähtökohdista sekä kestävään käyttöön ohjaavalle digitaaliselle asiakaspalvelulle. Digitaaliset uudet palvelut, ekosysteemit, alustatalous ja avoin data edellyttävät uudistumistarvetta matkailuaineistojen tuotantoon, lupahallintaan, asiakaspalveluun ja luontokeskusten toimintakonsepteihin sekä tuovat suojelualueisiin liittyvät tuotteet uusiin kanaviin. Digitaalisten ja datapalveluiden kehittäminen asiakastarpeiden näkökulmasta on yhä kriittisempi menestystekijä ja yhteistyö Metsähallituksen ulkopuolisten toimijoiden kanssa korostuu. Uudet teknologiat, tekoäly ja robotiikka/automaatio kiihdyttävät työelämän murrosta tuoden eteen yhä monimutkaisempien ongelmien ratkaisun ja vaikuttaen jokaisen arkeen aiheuttaen jatkuvan oppimisen tarpeen sekä uudistumista tukevien toimintatapojen käyttöönoton. Työelämän ja digitalisaation murroksen haasteiden ratkaiseminen vaatii tulevaisuudessa yhä enemmän lisäresurssointia.

Luonnon arvon ja yhteisen varallisuuden
vastuullista kehittämistä yli sukupolvien.